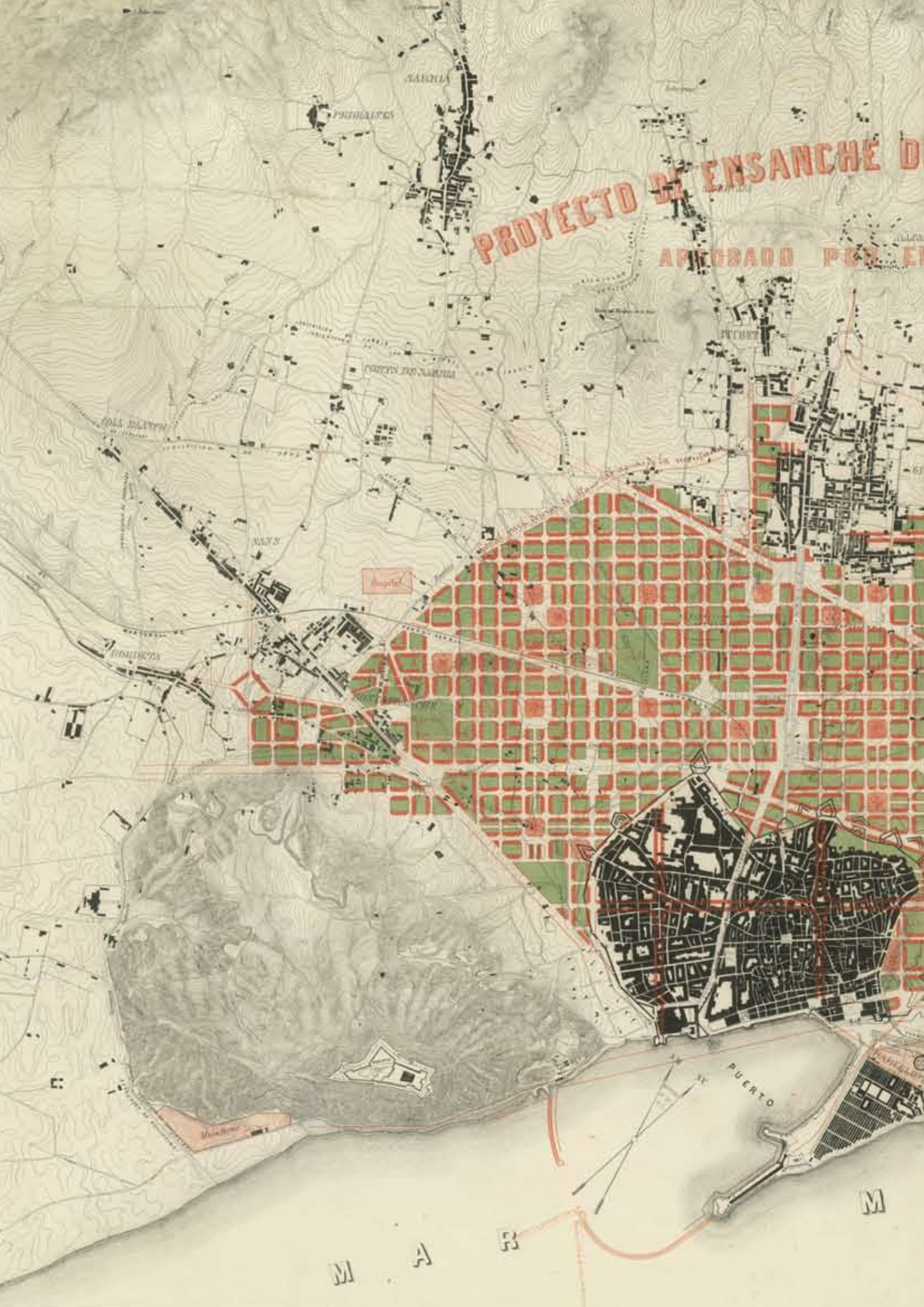

Ajuntament de Barcelona

JUNY 2009 - JUNY 2010

ÉS UNA INICIATIVA DE

Ajuntament de Barcelona

AMB LA COL·LABORACIÓ DE

Fundació Urbs i Territori Ildefons Cerdà

I EL SUPORT DE

Generalitat de Catalunya

Diputació de Barcelona

Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales

OFICINA ANY CERDÀ

Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB)

13	EXPOSICIONS
23	ESPAIS DE DEBAT I REFLEXIÓ
35	ITINERARIS URBANS
57	DES DE L'EDUCACIÓ
67	LA CIUTAT COM A ESCENARI
71	L'ESPAI WEB I ELS ARXIVS DIGITALS
75	PUBLICACIONS

Ara fa 150 anys, el 7 de juny de 1859, s'aprovava el Pla de Reforma i Eixample de Barcelona, obra d'una de les ments barcelonines més lúcides: Ildefons Cerdà. Barcelona no podia deixar passar aquest aniversari per moltes raons. El Pla Cerdà va representar un abans i un després per a la nostra ciutat. Amb el Pla Cerdà, Barcelona va fer un salt històric i la Barcelona d'avui i de demà no es pot entendre sense ell. El Pla Cerdà és l'ADN de la Barcelona moderna.

Per tot això, des de l'Ajuntament vam decidir declarar el 2009 l'Any Cerdà. Durant tot un any, fins el juny del 2010, omplirem Barcelona d'activitats per commemorar un moment clau de la seva història, de la seva transformació urbana i de la seva projecció al món. La suma de la feina i l'esforç fet per l'Ajuntament, la resta d'administracions i entitats com la FUTIC és aquest ampli i atractiu programa, que vol ser viu, obert i que anirem farcint d'activitats al llarg de l'any. L'Any Cerdà vol unir reflexió, divulgació, creació, però també festa, convivència i participació, és a dir, la manera de fer ciutat de Barcelona.

Perquè pensar Cerdà és pensar Barcelona. Des de l'aprovació del Pla ha plogut molt, però els reptes de Cerdà són els reptes d'avui. Com fa 150 anys, citant les paraules d'una altra gran ment lúcida dels nostres dies, "Barcelona es troba en plena agitació transformadora". Les persones eren el centre d'acció del Pla Cerdà i avui seguim construint Barcelona a partir de les persones. La Barcelona que cridava "A baix les muralles!", manté viva l'ambició i vol obrir una nova etapa de la seva realitat metropolitana.

Cerdà va voler fer una Barcelona gran, va transformar la ciutat per transformar la societat. Avui, nosaltres som hereus d'aquest esperit i defensem que Barcelona es fa gran quan la seva gent viu millor.

L'Any Cerdà és l'excusa perfecta per posar en valor la ciutat com a solució als reptes de la nostra societat. Amb l'Any Cerdà volem també expressar l'orgull de pertànyer a Barcelona. Perquè avui Barcelona és un projecte col·lectiu que construïm entre tots: arquitectes, urbanistes, creadors i ciutadans. Tots som cridats a participar en aquesta celebració. Tenim tot un any per endavant, que volem acabar de la millor manera: conquerint la nova Diagonal, que entre tots i totes estem pensant, com el millor homenatge a Ildefons Cerdà i el seu Pla.

Jordi Hereu i Boher

Alcalde de Barcelona

Poques ciutats tenen una forma urbana potent i ordenada que les identifica. Barcelona, com Nova York, Roma o París, gaudeix d'aquesta característica. En el cas de Barcelona, és l'Eixample la peça clau de la “forma urbis” i es dona la circumstància que no és fruit de la imposició des del poder absolut o monàrquic, sinó de la voluntat de la ciutat i dels seus operadors de seguir un projecte valuós proposat per Ildefons Cerdà.

L'Eixample és el resultat d'una idea forta i racional que en la seva aplicació durant 150 anys ha produït una ciutat molt complexa i rica de matisos. Tots els grans projectes urbanístics necessiten temps per al seu desenvolupament i moltes vegades queden incomplets. A Barcelona el projecte ha anat trobant en les diferents etapes articulacions i propostes que l'han anat modulant, fins a arribar al completament actual.

La celebració de l'Any Cerdà farà justícia al reconeixement d'un dels projectes seminals de la urbanística moderna, i la seva millor entesa per part dels ciutadans que hi viuen i hi treballen ajudarà a millorar-lo encara més.

Caldrà destacar alguns episodis de les darreres dècades on Barcelona ha fet front a qüestions pendents en el projecte Cerdà i que li han fet augmentar el protagonisme: aquest és el cas de Ciutat Vella, que ell proposava transformar com a contrapartida de la riquesa que el desenvolupament nou creava i que malauradament va quedar fora en el moment de la seva aprovació, i l'obertura de la ciutat al mar. Aquests fets han demostrat encara amb més evidència la força continguda en el projecte i la seva capacitat d'enriquiment.

Precisament, la mirada sobre aquest gran projecte que va canalitzar una transformació inimaginable a la Barcelona de mitjan segle XIX —una ciutat encara emmurallada, envoltada d'uns pobles i unes viles molt dinàmics però situats en el Pla de Barcelona— ens pot introduir noves maneres d'entendre la realitat actual i sobretot de pensar el futur de Barcelona i la seva realitat urbanística a mitjà termini amb una ambició semblant a la de la generació coetània de Cerdà.

Joan Busquets i Grau

Arquitecte

Membre del Consell assessor de l'Any Cerdà

El Pla d'Eixample d'Ildefons Cerdà, aprovat ara fa 150 anys, volia respondre a problemes que sobrepassaven en molt la pura ampliació de la ciutat en una fase expansiva. L'aprovació de l'eixample, que incorporava l'enderroc de les muralles i l'aixecament del caràcter militar de la plaça com a condicions prèvies i necessàries, obeïa a les profundes motivacions polítiques, socials i morals d'aquell moment de canvi en les estructures polítiques i econòmiques en el món occidental, el moment de la consolidació de les revolucions liberal i industrial. Però allò que destaca en el cas de l'Eixample Cerdà d'entre els molts que van executar-se arreu d'Europa, és la seva ambició, la seva extensió i finalment el seu èxit incontestable al cap de 150 anys. Un èxit que ha permès a Barcelona incorporar-se a la modernitat i afrontar en excel·lents condicions tots els desafiaments que al llarg d'aquest segle i mig se li han plantejat.

En aquell context històric l'eixample il·limitat que Cerdà projectà va suposar, en el terreny polític, la superació de la posició de subordinació en què el règim de la Nova Planta havia col·locat la ciutat, fent real a escala urbana la promesa d'alliberament que la revolució liberal comportava. A més, això es produïa en el context d'un canvi social sense precedents per la seva profunditat i abast, la industrialització, que comportava fortes implicacions socials i morals a causa del col·lapse de conseqüències indesitjades que hi anaven associades. Cerdà va saber identificar amb claredat que un malestar profund sacsejava la nova civilització del vapor en el moment del seu naixement, i que, al costat de les promeses del canvi polític liberal i del progrés material i científicotècnic, que el mateix Cerdà compartia, les condicions de vida a la ciutat industrial esdevenien insuportables. El mèrit de Cerdà va radicar a enfrontar-se a la tasca de definir com podia ser corregit aquest malestar, estudiar-lo per fer-ne un diagnòstic precís i posar-hi remeis pràctics, donar-ne una teoria i desplegar la tecnologia necessària per dur-la a la pràctica.

Potser en aquell moment dominava entre homes com Cerdà una visió massa lineal i optimista del progrés que ara ens pot semblar ingènua. Però, el programa que Cerdà desenvolupava en el seu Pla, per la seva inspiració progressista i social, la seva solidesa teòrica i la seva racionalitat i rigor tècnic, ha estat capaç d'establir les bases per tal que Barcelona transités pel sempre tort camí de la modernitat, sense cedir als dubtes, els excessos, les utopies i les regressions que han assetjat a cada cantonada de la història. Certament, no ha estat un camí fàcil, però la història entre el l'Eixample i la ciutat, amb totes les seves imperfeccions i mancances, ha estat la història d'una fidelitat perseverant, i Barcelona n'ha sortit enfortida i segura com poques ciutats al món. Al capdavant, l'Eixample barceloní ha estat un dels artefactes moderns més resistents i de més èxit que la nostra cultura ha estat capaç de construir.

Joan Fuster i Sobreper

Historiador

Membre del Consell assessor de l'Any Cerdà

“Rurizad lo urbano, urbanizad lo rural”

La retòrica crida de Cerdà, per altres vies i per diferents raons, s’ha acabat fent realitat a les vastes àrees que configuren les regions urbanes actualment. Després d’un segle XX definitivament consagrat a la urbanització, l’absència o, en el millor dels casos, la confusió dels límits de la ciutat és un denominador comú a les ja anomenades postmetròpolis. Un camp urbanitzat mostra avui dia els atributs urbans multiplicats en àrees disperses que en moltes ocasions sobrepassen els límits administratius municipals i fan evident la necessitat de formes de govern del territori metropolità d’abast supramunicipal i amb vocació regional.

Aquest no és, en realitat, un problema nou. La commemoració de l’aniversari del Pla d’Eixample a Barcelona ens fa recordar que l’acció de planificació inspirada per Ildefons Cerdà reflectia la mateixa contradicció entre la dimensió real del procés d’urbanització i l’escala del govern del territori. Una contradicció que portà més tard a una adequació entre ambdues ben representada per l’agregació municipal del 1898. Però aquest “gest Cerdà” va molt més enllà del reconeixement d’una autoritat de govern. El “gest Cerdà” vers Barcelona, que primer albira la necessitat de l’eixample i després el fa realitat, parteix, primerament, d’una exhaustiva diagnosi de la realitat de les dinàmiques urbanes, de la qual és un clar exemple la profusió de dades sobre la ciutat de Barcelona que acompanyen la Teoria General de la Urbanización. Aquesta diagnosi, però, es posa al servei d’una visió regional dels problemes i de les oportunitats de la ciutat.

Aquest és, precisament, el repte de les regions metropolitanes en el moment actual. Coneixem prou bé el territori metropolità, avaluem amb relativa exactitud els volums poblacionals o els fluxos de mobilitat, però tornem a acarar el mateix problema: aquesta diagnosi exhaustiva hauria de posar-se al servei d’una visió regional del govern del territori i fornir de contingut formes de govern metropolità més adequades a la dimensió territorial que prenen les problemàtiques urbanes. Tot i la dificultat, aquest projecte de govern és condició necessària però no és suficient. El “gest Cerdà” que ens interessa avui no és només aquell que es refereix a la creació d’una llei o un govern metropolità, sinó aquell que, inspirat per la diagnosi del territori, és capaç de redefinir les polítiques urbanes i adequar-les a l’escala de la dimensió real de les qüestions que fan la metròpoli.

Portar les polítiques urbanes al territori, aquest és el “gest Cerdà” que Barcelona pot aprofitar en el nou segle. Segurament, la demanda retòrica de Cerdà s’ha esdevingut finalment i, efectivament, hem urbanitzat el camp, però és igualment clar que ho hem fet sense la política, sense polítiques inspiradores d’urbanitat, que hagin anat més enllà de la mera gestió de la urbanització. L’Any Cerdà, que tot just ara iniciem, ha de servir com un primer pas en aquesta tasca col·lectiva per definir els perfils futurs d’un millor urbanisme capaç de contribuir a una millor ciutat.

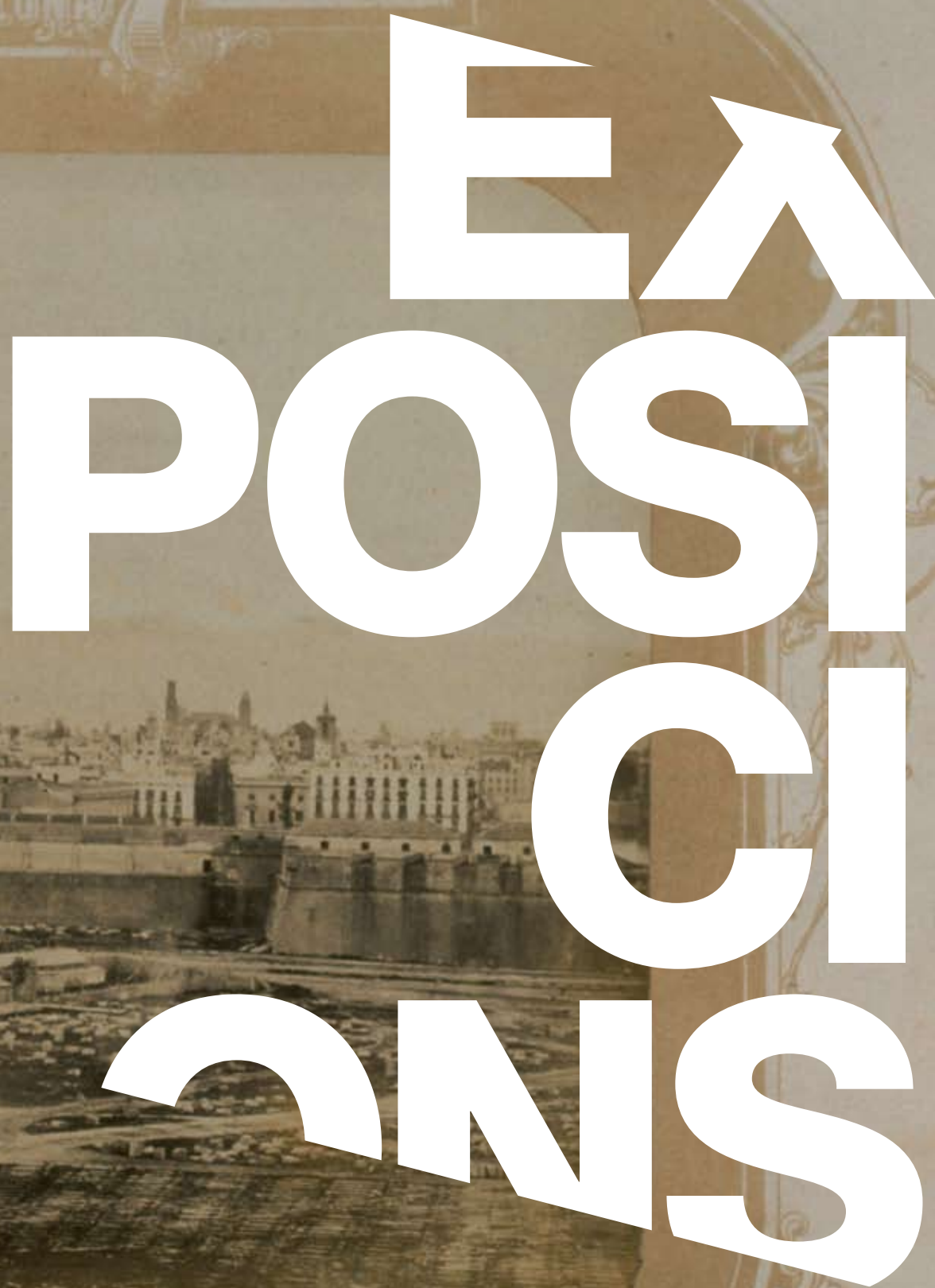
Francesc Muñoz

Geògraf

Membre del Consell assessor de l’Any Cerdà

Vista de Ba

A historical map of Barcelona, showing the city's layout, including the harbor, the city walls, and the surrounding landscape. The map is rendered in a sepia tone. Overlaid on the map is a large, white, sans-serif text that reads "EX POSICI ONS". The text is arranged in four lines: "EX" on the first line, "POSICI" on the second line, "ONS" on the third line, and "ONS" on the fourth line. The text is centered horizontally and partially obscures the map details. In the top left corner of the map, the word "BARCELONA" is written in a decorative, stylized font. In the bottom left corner, there is a small label that reads "Barcelona.".

EX POSICI ONS ONS

Barcelona.

LA POLÍTICA PRÀCTICA CERDÀ I LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

23 ABRIL 2009 – 30 JUNY 2009

LLOC: CAN SERRA (DIPUTACIÓ DE BARCELONA)

ORGANITZA: DIPUTACIÓ DE BARCELONA

COMISSÀRIA: TERESA NAVAS

Coneixem Cerdà per ser l'autor del Pla d'Eixample de Barcelona. Els seus estudis teòrics sobre el fenomen de la ciutat contemporània li han valgut el títol de pioner de l'urbanisme modern. Però són menys conegudes la seva trajectòria política i la seva aportació original en l'ordenació del territori.

Cerdà forma part d'una generació que, procedent del camp del saber tècnic, científic i de la cultura, s'adscriu en major o menor implicació a la política del seu temps. Enginyer de Camins de formació, manifesta la seva fascinació pels avenços tècnics que faran possible el progrés de la societat. Per a ell, les ciutats són el lloc on emergeixen els conflictes de la nova civilització que està naixent i que posa en evidència la necessitat d'una intervenció tècnica eficient adreçada a la modernització dels processos urbans.

L'evolució ideològica de Cerdà el defineix com un reformador social. Entusiasmada de jove per la revolució liberal que viu a Barcelona, es vincula al Partit Progressista en la seva etapa de plenitud professional, quan formula tècnicament l'operació urbanística de l'Eixample de Barcelona. La seva identificació com a tècnic i com a polític és el resultat d'una visió essencialment pragmàtica de la realitat, que l'acompanyarà al llarg de tota la seva vida. En la seva maduresa, Cerdà assoleix el màxim grau de representació política en arribar a president de la Diputació de Barcelona dins de les files del republicanisme federal. És aleshores que fa la seva interessant proposta d'ordenació territorial de la província de Barcelona, la "Confederació Regional de Municipis", basada en una urbanització racional del territori a partir d'un sistema extensiu de comunicacions.

CERDÀ I LA BARCELONA DEL FUTUR REALITAT VS. PROJECTE

20 OCTUBRE 2009 – 21 FEBRER 2010

LLOC: CENTRE DE CULTURA CONTEMPORÀNIA DE BARCELONA (CCCB)

ORGANITZA: CENTRE DE CULTURA CONTEMPORÀNIA DE BARCELONA (CCCB)

COMISSARIS: JOAN BUSQUETS I MIQUEL COROMINAS

Aquesta exposició vol fer una immersió dins de la realitat actual per tal de reinterpretar el Projecte Cerdà i les seves idees inicials. També pretén descobrir-ne els valors urbanístics i socials, i explicar-ne el sentit més general com una peça de la ciutat en evolució constant.

L'anàlisi de la riquesa urbanística del Projecte Cerdà ens permetrà plantejar diverses qüestions: Quins elements han perdurat i són capaços d'assegurar-ne la pervivència? Quins aspectes s'ha anat afegint al projecte Cerdà en la construcció de l'Eixample? Quin resultat s'esdevé en l'àmbit del sistema morfològic? Com podem entendre la complexitat funcional de l'Eixample? Quins són els projectes complementaris que van recolzar el de Cerdà?

L'estudi de l'Eixample Cerdà dins de la tradició de les ciutats en retícula desenvolupades arreu del món ens mostrarà Barcelona com a paradigma que es desenvolupa simultàniament a diverses escales.

Finalment interpretarem l'Eixample també com a punt de partida de l'experiència que ens permetrà pensar models o maneres d'entendre el sistema metropolità central.

L'EIXAMPLE CERDÀ 150 ANYS DE MODERNITAT

9 NOVEMBRE 2009 – 21 GENER 2010

LLOC: REIALS DRASSANES

ORGANITZA: FUNDACIÓ URBS I TERRITORI ILDEFONS CERDÀ (FUTIC)

COMISSARIS: FERNANDO MARZÀ I FRANCESC MAGRINYÀ

Aquesta exposició realitzarà una mirada històrica a partir de l'urbanisme i l'arquitectura, i sobre les principals característiques del Pla Cerdà de Barcelona, per posar de relleu la vigència i l'actualitat del projecte. L'exposició proposarà un itinerari que mirarà d'il·lustrar el públic general de quina manera el projecte de Cerdà ha permès a la ciutat de Barcelona suportar els màxims estats de tensió que ha sofert en alguns moments de la seva història, i també adaptar-se a les transformacions que la mateixa ciutat ha viscut, com, per exemple, la transformació de la ciutat industrial en una ciutat de serveis.

Amb l'assessorament d'experts en l'obra de Cerdà i amb el suport de maquetes i documentació gràfica creada específicament per a l'exposició, "L'Eixample Cerdà, 150 anys de modernitat" analitzarà cadascun dels elements més singulars de l'obra de Cerdà: l'illa com a unitat fonamental de la ciutat, els interiors d'illa com els espais d'independència urbans; la relació entre l'alçada de l'edifici i l'amplada dels carrers per tal de garantir la salubritat; el xamfrà com a espai de confluència de moviments; el disseny del carrer amb xarxes de serveis i de transports que permetin el seu manteniment de manera compatible sense alterar el moviment de fluxos, per citar alguns exemples.

Coincidint amb la clausura d'aquesta mostra, s'estrenarà l'audiovisual que recull i desenvolupa amb més amplitud els 12 clips de vídeo produïts específicament per a aquesta exposició.

Aquest audiovisual, dirigit per Rosa Vergés i produït per Diagonal TV, té com a objectiu fer sentir el procés d'una utòpica vida de ciutat. La que es va plantejar fa cent cinquanta anys i que és molt estimulante. No és, per tant, un culte a la memòria ni tampoc vol fer arqueologia del passat. Els paràmetres de convivència i d'acollida, en la pluralitat de la vida barcelonina a l'actualitat, seran desvetllats com un somni de futur a partir de la personalitat d'una ciutat que s'ha acomodat després dels anys al seu Eixample. Es proposa una visió quotidiana, una immersió en l'ús personal i social de la ciutat. Barrejant, tal com el mateix Cerdà proposava, diverses capes socials.

CERDÀ I BARCELONA LA PRIMERA METRÒPOLI 1853-1897

FEBRER 2010 - SETEMBRE 2010

LLOC: SALÓ DEL TINELL

ORGANITZA: MUSEU D'HISTÒRIA DE BARCELONA (MUHBA)

COMISSÀRIA: MARINA LÓPEZ GUALLAR

La segona meitat del segle XIX va ser l'etapa clau de la modernització de la ciutat de Barcelona, des de l'enderroc de les muralles fins a les agregacions dels pobles del Pla. El llançament d'aquest procés està indissolublement lligat a la figura d'Ildefons Cerdà, moltes vegades vist com una figura genial però isolada i, fins i tot, enfrontada amb l'ambient barceloní. Si així hagués estat, la seva obra no hauria tingut una continuïtat tan coherent com la que va assegurar, a l'època següent, la personalitat, tan diferent, de l'alcalde Francesc de Paula Rius i Taulet. La mútua pertinença entre Cerdà i Barcelona en una perspectiva de metropolització és la idea base de la proposta.

L'exposició del Museu d'Història de Barcelona intenta mostrar el complex tramut subjaent a la ideació de l'Eixample per Cerdà, l'energia d'una societat urbana sacsejada per la revolució industrial i emmotllada també pel règim liberal i, naturalment, les dificultats que s'anaren suscitant a partir del moment de trencament amb l'Antic Règim.

El procés de transformació urbanística comença amb el plantejament de la reforma i de l'eixample de la ciutat en els moments immediatament anteriors a l'entrada en escena d'Ildefons Cerdà, a l'entorn dels anys 1853-1854. El segon gran episodi gira al voltant de la concepció del projecte de Cerdà i la seva confrontació amb els plans presentats al concurs municipal del 1859. Però és igualment important mostrar que la intervenció de l'enginyer no acabà en aquest moment, sinó que ell mateix fou agent principal en el procés d'aplicació, fins al 1866; una aplicació que no excloué reelaboracions amb les quals Cerdà anava responent als reptes de la pràctica. La revolució del 1868, que marca, de fet, la desaparició de Cerdà de l'escena urbana, fou l'ocasió per al projecte de transformació de la Ciutadella i del Born, i en aquest projecte emergí la forta personalitat de Rius i Taulet, un polític consagrat a la política local i amb capacitat d'empènyer Barcelona cap a la modernitat. Els seus dos grans projectes, la realització de la primera Exposició Universal en territori espanyol el 1888 i la consecució de la unificació municipal de tot el territori afectat pel Pla Cerdà, formen el fil conductor de la darrera part de la mostra.

ALTRES EXPO SICIONS EN EL MARC DE L'ANY CERDA

L'EIXAMPLE DE LES PERSONES

150 ANIVERSARI DE L'APLICACIÓ DEL PLA CERDÀ

NOVEMBRE 2009 - ABRIL 2010

LLOC: BIBLIOTEQUES I CENTRES CÍVICS DEL DISTRICTE DE L'EIXAMPLE

ORGANITZA: DISTRICTE DE L'EIXAMPLE I BIBLIOTEQUES DE BARCELONA

Les biblioteques del Districte de l'Eixample de Barcelona han mancomanat esforços per organitzar una exposició de caràcter divulgatiu que posa de manifest com la planificació urbanística realitzada per Cerdà va influir i influeix en la vida quotidiana de les persones a través dels seus elements més característics: les illes, la distribució en retícula, els xamfrans, etc. La mostra, de caràcter itinerant, es complementarà amb un cicle de conferències que en cadascuna de les biblioteques aprofundiran en els diferents interrogants que aquesta obre.

L'exposició s'inaugurarà el 4 de novembre de 2009 a la Biblioteca Fort Pienc, on romandrà fins al 30 de novembre de 2009; després itinerarà per diferents biblioteques i centres cívics de l'Eixample.

1859, BARCELONA I ELS JOCS FLORALS MODERNITZACIÓ I ROMANTICISME

16 DE JULIOL 2009 - 29 NOVEMBRE 2009

LLOC: CASA PADELLÀS

ORGANITZA: MUSEU D'HISTÒRIA DE BARCELONA (MUHBA)

COMISSARI: JOSEP M DOMINGO CLUA

Aquest any 2009 en fa 150 dels primers Jocs Florals de Barcelona contemporanis. En l'ocasió del cent cinquantenari, l'exposició "1859, Barcelona i els Jocs Florals. Modernització i romanticisme" vol commemorar l'episodi de la "restauració" dels Jocs tot ubicant-lo en el moment singular, i clau, de la història contemporània de Barcelona en què van produir-se: aquell en què les elits locals, com les d'altres ciutats continentals, davant l'expectativa que l'ordre liberal satisfaci les transformacions materials i institucionals en què els cal projectar-se (les transformacions del Pla Cerdà, per exemple), elaboren unes estratègies de construcció cultural que les legitimin i les dignifiquin.

Així, l'exposició vol mostrar com, en l'horitzó del "gran desvetllament de Catalunya el 1854" de què parlà Vicens Vives, i en el marc d'una reacció catalana a l'intens procés de "nacionalització" espanyola i de centralització de l'època moderada, els Jocs serveixen l'objectiu de redefinició de les pràctiques culturals, tot articulant els valors de l'historicisme romàntic (cosa que assegurava un espai lluït a les pràctiques literàries en català) amb les noves exigències de representació urbana. I també com, enfront del retret d'escapisme que els és fet, són, doncs, coherents tant amb les reiterades reflexions sobre la identitat de la nova

Barcelona de la concentració industrial i obrera com, alhora, amb les crides a l'acció —o, com diu el mantenidor en els Jocs del 1859, Antoni de Bofarull—, a "confiar en lo molt que lo país pot donar de si".

La festa dels Jocs Florals, un vell projecte dels primers romàntics catalans que les institucions acadèmiques havien vetllat, esdevé així, el 1859, en el marc del triomf de la cultura del romanticisme, en un moment que singularitzen la concurrència d'episodis com la planificació de l'Eixample de la ciutat, la guerra d'Àfrica (amb el protagonisme de Prim i els voluntaris catalans), la publicació del poema de Mistral *Mirèio*, o la guerra per a la unificació d'Itàlia, un dispositiu brillant i eloqüent, en definitiva oportú, de representació —com la idea mateixa de "renaixença", a què els Jocs serveixen de suport convincent, en una calculada estratègia de projecció pública. No deu ser del tot aliè a aquesta oportunitat l'èxit de la fórmula jocfloralesca en l'espai i en el temps, fins al cent cinquantenari d'avui.

EL CASTELL DELS TRES DRAGONS DE RESTAURANT A MUSEU DE CIÈNCIES NATURALS

19 FEBRER 2009 – 13 SETEMBRE 2009

LLOC: MUSEU DE CIÈNCIES NATURALS DE BARCELONA

ORGANITZA: MUSEU DE CIÈNCIES NATURALS DE BARCELONA

COMISSARI: ROSSEND CASANOVA

El Castell dels tres Dragons, construït com a Cafè-Restaurant de l'Exposició Universal del 1888 per Lluís Domènech i Montaner, destacat arquitecte del modernisme català, està considerat un dels millors exemples del premodernisme.

La mostra revisa per primera vegada la seva història a través del vessant arquitectònic, artístic i social de l'edifici, i incideix en el conegut taller que el mateix Domènech hi instal·là amb l'objectiu de recuperar tècniques antigues (la forja, la ceràmica, la fusteria, l'escultura en pedra o el vidre esmaltat) per aplicar-les a la nova arquitectura. Un episodi de l'art català que ha estat considerat la gènesi de les arts decoratives del modernisme i que aquesta exposició es proposa revisar.

D'altra banda, la mostra aporta dades inèdites sobre els usos que ha tingut l'edifici i les modificacions que s'hi han fet, algunes signades pel mateix arquitecte en estil modernista i d'altres de posteriors, segons els canons noucentistes.

L'exposició està estructurada cronològicament en diferents apartats on, a través de gravats, fotografies, documents originals i peces d'època, es mostra la importància d'aquest immoble de totxo i ferro, aleshores radicalment modern i avui encara estèticament atractiu.

A photograph of a group of people in a meeting. In the foreground, a man with glasses and a brown jacket is gesturing with his right hand while speaking. He is wearing a blue and white checkered shirt and a pink lanyard. Behind him, another man in a grey suit is partially visible. To the right, a man with a white beard and a blue shirt is looking towards the speaker. The background is slightly blurred, showing other people and what appears to be a modern building with large windows.

ESPACIO DE DEBAT I RE FLEXIO

RECONSIDERANT CERDÀ

TEORIA I PRÀCTICA EN LA MODERNITZACIÓ DE BARCELONA

18 FEBRER 2009 – 10 JUNY 2009

LLOC: ARXIU HISTÒRIC DE LA CIUTAT DE BARCELONA

ORGANITZA: SEMINARI D'HISTÒRIA DE BARCELONA

DIRECCIÓ: RAMON GRAU

L'objectiu d'aquest curs és revisar l'obra d'Ildefons Cerdà a la llum de dues perspectives: el projecte intel·lectual del positivisme europeu, com a ideologia de progrés, filosofia de la ciència i pràctica de la reconstrucció social postrevolucionària, i la dinàmica de Barcelona, una entitat municipal afeblida però amb uns usos i unes pràctiques d'ordenament de l'espai urbà molt consolidats i que s'anaven adaptant per respondre als reptes d'un creixement sense precedents.

Es tractarà de mostrar que, per formació intel·lectual, Cerdà era un científic arquetípic que sols veia la producció de teories com a resultat rigorós de l'estudi empíric i com a suport racional de l'acció transformadora. El dinamisme propi de l'etapa històrica de la revolució liberal i la industrialització, ben palès en el medi urbà barceloní, fou una font d'estímul constant i variada al llarg de la vida activa de Cerdà.

Els seus treballs, fruit d'una assimilació crítica de l'experiència urbanística barcelonina, són respostes específiques a les qüestions sentides com a urgents i han de ser entesos com a peces d'un diàleg desplegat al llarg dels anys, tot i que el seu embolcall retòric els pot donar l'aparença d'afloraments parcials d'un únic corpus teòric autònom i omnicomprensiu.

La gran coherència genèrica del pensament cerdanià, avui àmpliament reconeguda, no exclou punts febles, vacil·lacions i rectificacions —sobretot en aquelles matèries menys ben il·luminades per l'enginyeria— que ajuden a comprendre l'èxit (o el fracàs) parcial del Pla del 1859.

CINQUÈ CONGRÉS INTERNACIONAL CIUTAT I TERRITORI VIRTUAL

2 JUNY 2009 – 4 JUNY 2009

LLOC: SALA D'ACTES DEL COL·LEGI D'ARQUITECTES DE CATALUNYA (COAC)

ORGANITZA: CENTRE DE POLÍTICA DE SÒL I VALORACIONS (UPC)

Entre el 2 i el 4 de juny de 2009 tindrà lloc el 5è Congrés Internacional Ciutat i Territori Virtual (5CTV), organitzat pel Centre de Política de Sòl i Valoracions de la UPC. Aquest espai de reflexió proposa generar un nou punt de trobada per a la recerca de solucions al problema del desenvolupament territorial urbà, considerant la valoració social, la conservació de l'entorn i del patrimoni, la participació ciutadana i la possibilitat d'elaborar propostes qualitatives per a les nostres ciutats i els seus habitants amb vista a les transformacions que sobrevindran al segle XXI. Les diferents taules temàtiques amb què comptarà el congrés es poden consultar a <http://www-cpsv.upc.es/5ctv>

CONGRÉS INTERNACIONAL CERDÀ I EL FET URBÀ AL SEGLE XXI

DATA PER CONFIRMAR

LLOC: UNIVERSITAT POMPEU FABRA (UPF), EDIFICI JAUME I

ORGANITZA: FUNDACIÓ URBS I TERRITORI ILDEFONS CERDÀ (FUTIC)

DIRECCIÓ: FRANCESC CARBONELL

La idea fonamental d'aquest congrés internacional és interpretar al segle XXI la Teoria General de la Urbanització d'Ildefons Cerdà i aportar-hi innovacions de valor afegit. De manera prèvia, i per tal de preparar el Congrés, la FUTIC organitzarà quatre seminaris d'experts que treballaran les ponències que posteriorment s'hi presentaran. Aquests seminaris, amb la participació d'una vintena d'experts cadascun, abordaran quatre elements fonamentals de la Teoria General de la Urbanització des de l'obra de Cerdà:

El congrés reunirà a Barcelona membres de les associacions i xarxes internacionals relacionades amb l'urbanisme i l'ordenació del territori els quals es convidarà a participar i contribuir a les sessions del congrés.

Seminari 1

Base facultativa de la urbanització (I).

Continent i contingut.

L'habitatge.

La densitat urbana

Seminari 2

Base facultativa de la urbanització (II).

Les xarxes urbanes.

La continuïtat del moviment.

Les xarxes progressives

Seminari 3

Base legal i base econòmica de la urbanització

Seminari 4

Base administrativa i base política
de la urbanització

CERDÀ POSTMETRÒPOLI EL GOVERN DE LES REGIONS METROPOLITANES AL SEGLE XXI

JUNY 2010

LLOC: CENTRE DE CULTURA CONTEMPORÀNIA DE BARCELONA (CCCB)

ORGANITZA: CENTRE DE CULTURA CONTEMPORÀNIA DE BARCELONA (CCCB)

DIRECCIÓ: FRANCESC MUÑOZ

Aquest congrés es proposa com un espai de reflexió sobre la necessitat d'actualitzar les polítiques urbanes i el sistema de govern del territori metropolità a Barcelona amb el rerefons de l'existència de processos de reflexió similars a d'altres regions metropolitanes que, en el context internacional, estan vivint la mateixa transició de la metròpoli a la postmetròpoli. A partir d'una revisió de les dinàmiques urbanes i territorials en curs, la discussió avaluarà l'estat de les polítiques vigents per plantejar la conveniència d'anar un pas més enllà en les formes actuals de la gestió i d'apostar per una millor definició de les polítiques urbanes.

El debat incidirà en aspectes clau que cal considerar per a què les polítiques puguin integrar els nous fenòmens metropolitans d'ordre territorial, econòmic, social i cultural que estan transformant el mapa de la gran Barcelona, com són el caràcter sectorial i poc transversal de les polítiques urbanes; la necessitat de millorar els marcs de relació entre les formes d'intervenció i de gestió, sovint massa unívokes i lineals; les possibilitats per integrar la solució de problemàtiques i l'aprofitament d'oportunitats dins d'un mateix procés de presa de decisions, i, molt especialment, la tasca urgent d'actualitzar les

polítiques per adaptar-les a un context de ciutats i territoris que canvien molt ràpidament. En particular, pel que fa a dos escenaris urbans específics: d'una banda, les ciutats compactes, on apareixen fenòmens nous i es redefeixen velles problemàtiques, i de l'altra, la urbanització dispersa, on urgeix assajar polítiques diferents de les tradicionalment testades a l'espai de la ciutat densa i contínua.

Entre les activitats paral·leles que acompanyaran els diàlegs, hi haurà un arxiu interactiu d'informació i consulta de cartografies metropolitanes i un sistema participatiu de voting, que permetrà copsar en temps real l'opinió del públic sobre les propostes dels experts en relació amb polítiques urbanes i contextos territorials concrets.

L'EIXAMPLE DE LES PERSONES CICLE DE CONFERÈNCIES DE LES BIBLIOTEQUES DE BARCELONA

NOVEMBRE 2009 - ABRIL 2010

LLOC: BIBLIOTEQUES DEL DISTRICTE DE L'EIXAMPLE

ORGANITZA: DISTRICTE DE L'EIXAMPLE I BIBLIOTEQUES DE BARCELONA

El cicle de conferències “L'Eixample de les persones” és un projecte paral·lel a l'exposició itinerant del mateix nom que organitzen el Districte de l'Eixample i les Biblioteques de Barcelona. Si, d'una banda, l'exposició incidirà en la repercussió que ha tingut i continua tenint la trama urbana dissenyada per Cerdà en la vida quotidiana de les persones, de l'altra, les conferències serviran per donar-hi més profunditat i ampliar-ne els coneixements. De la mateixa manera que l'exposició, les conferències aniran tenint lloc a les diferents biblioteques de l'Eixample.

Aquesta proposta doble veurà la llum al mes de novembre del 2009, amb la inauguració de l'exposició a la Biblioteca Fort Pienc.

150 ANYS DE L'APROVACIÓ DEL PLA CERDÀ QUÈ ÉS EL PLA CERDÀ? PER QUÈ VA GENERAR TANTA POLÈMICA?

17 DE JUNY DE 2009

LLOC: CAIXAFORUM

ORGANITZA: FUNDACIÓ "LA CAIXA"

L'escriptor i periodista Lluís Permanyer ofereix una conferència amb motiu del 150è aniversari del Pla de Reforma i Eixample de Barcelona, en què explicarà els detalls del Pla Cerdà i la polèmica que va envoltar la seva aprovació. L'acte està programat per al dimecres 17 de juny de 2009 a les 17 h al CaixaForum.

BARCELONA, LA NOVA URBS POTENCIALITATS I OPORTUNITATS DE FUTUR

DATA PER CONFIRMAR

ORGANITZA: INSTITUT CERDÀ

L'àmbit metropolità de Barcelona constitueix una unitat funcional organitzada en nodes de centralitat heterogenis i amb identitat pròpia que competeix amb altres metròpolis per desenvolupar-se en un marc global. Barcelona, la nova urbs es proposa com un espai de reflexió sobre el futur metropolità.

La naturalesa de l'urbs metropolitana, fragmentada administrativament, aconsella una reflexió sobre les sinergies i les incompatibilitats entre els actius territorials que s'han anat planificant per part de diverses institucions i empreses de l'espai funcional metropolità. La reflexió ha d'orientar-se, especialment, a analitzar el grau de coherència dels actius territorials amb la vocació estratègica que des dels espais formals de reflexió s'ha anat dibuixant, i amb les iniciatives i l'estratègia d'altres metròpolis competidores. Finalment, el mapa d'actius territorials ha de ser coherent amb el territori, les infraestructures, els serveis i el capital humà.

L'objectiu del projecte és definir les estratègies d'actuació que permetin dotar l'urbs metropolitana d'aquells actius territorials (les infraestructures, els centres i plataformes de coneixement i els factors d'entorn empresarial) per nodrir Barcelona dels factors òptims de competitivitat, dinamisme econòmic, aptitud estratègica, qualitat del lloc i promoció del talent.

L'acte, dirigit i coordinat per l'Institut Cerdà, comptarà amb la participació de: Abertis, Ajuntament de Barcelona, Caixa Catalunya, Cambra de Comerç de Barcelona, El Consorci Barcelona-Zona Franca, Endesa, Fira de Barcelona, Grup Agbar, Port de Barcelona, Renfe i Vueling.

PREMI EUROPEU DE L'ESPAI PÚBLIC URBÀ (2000-2010)

JUNY 2010

LLOC: CENTRE DE CULTURA CONTEMPORÀNIA DE BARCELONA (CCCB)

ORGANITZA: CENTRE DE CULTURA CONTEMPORÀNIA DE BARCELONA (CCCB)

Coincidint amb la finalització de l'Any Cerdà, el CCCB celebrarà el desè aniversari del seu Premi Europeu de l'Espai Públic Urbà. Mogut pels mateixos principis de qualitat de vida i cohesió social del Pla Cerdà, aquest premi d'arquitectura va néixer l'any 2000 amb l'objectiu de reconèixer i promoure el caràcter públic dels espais urbans a Europa.

Assumint les ambigüitats inherents a la noció d'espai públic, el premi posa l'accent en la funció social de l'arquitectura i en el caràcter relacional i cívic de l'espai típicament urbà. El premi s'atorga tant a l'arquitecte com a l'ajuntament o administració pública que ha decidit realitzar la intervenció per tal de destacar els beneficis de l'aliança entre arquitectura i política.

El premi és una iniciativa del CCCB que compta amb la col·laboració de cinc reconegudes institucions europees: The Architecture Foundation de Londres, la Cité de l'Architecture et du Patrimoine de París, l'Architekturzentrum de Viena, el Nederlands Architectuurinstituut de Rotterdam i el Museum of Finnish Architecture d'Hèlsinki. El guardó, de caràcter biennal, rep cada edició al voltant de dos-cents projectes provinents de més de vint països europeus, i esdevé així un termòmetre privilegiat de les principals transformacions de les ciutats d'Europa.

Tots els projectes són consultables a la xarxa a l'Arxiu Europeu de l'Espai Públic Urbà:

<http://urban.cccb.org/archive>

3R CONCURS D'ARQUITECTURA AVANÇADA THE SELF SUFFICIENT CITY: COM SERÀ L'HÀBITAT DEL FUTUR?

MAIG 2009 – SETEMBRE 2009

LLOC: INSTITUT D'ARQUITECTURA AVANÇADA DE CATALUNYA (IAAC)

ORGANITZA: INSTITUT D'ARQUITECTURA AVANÇADA DE CATALUNYA (IAAC)

I HEWLETT-PACKARD (HP)

Amb motiu de l'Any Cerdà, es promourà a través d'Internet el debat i la investigació orientada a generar visions, reflexions i propostes que puguin avançar com serà la ciutat i l'hàbitat del segle XXI.

Aquest concurs està dirigit a arquitectes, urbanistes, dissenyadors i creadors que vulguin contribuir al progrés de l'habitabilitat del món realitzant propostes capaces de respondre als nous reptes vinculats a l'ecologia, les tecnologies de la informació, la socialització i la globalització que fomentin l'autosuficiència connectada de les ciutats.

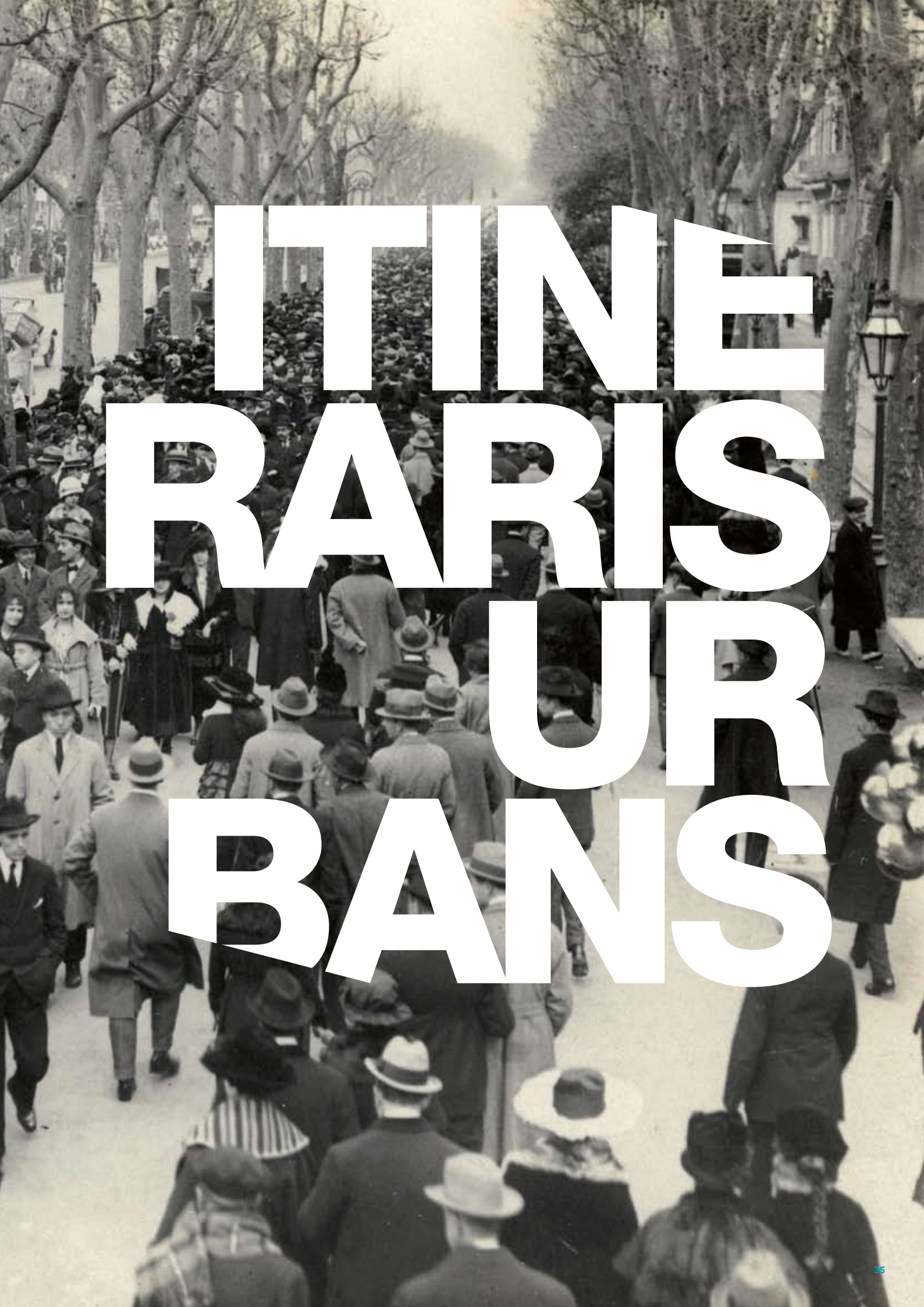
El jurat del concurs està format per arquitectes, directors de les millors escoles d'arquitectura del món i alcaldes de ciutats com Barcelona, que premiaran propostes de qualsevol ciutat del món, en qualsevol escala i en qualsevol dimensió temporal.

Els projectes seleccionats seran mostrats en una exposició que se celebrarà a Barcelona al maig del 2010 i que després viatjarà a diverses ciutats del món. Els millors projectes s'inclouran en un llibre publicat per l'editorial Actar.

La pàgina web del concurs és:

www.advancedarchitecturecontest.org

ITINÉRAIRE PARISIEN

El programa d'itineraris urbans de l'Any Cerdà integra les propostes del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB) i del Museu d'Història de la Ciutat (MUHBA), amb l'objectiu d'oferir una mirada àmplia i raonada de les transformacions urbanes de la ciutat i la seva àrea metropolitana.

La seqüència d'itineraris parteix del Pla Cerdà com a origen de la Barcelona moderna i proposa un diàleg actiu entre passat i futur, entre la ciutat construïda i els últims projectes que estan transformant la ciutat actual.

Des del mes de juliol i al llarg de tot l'Any Cerdà, s'ofereix una programació d'itineraris guiats amb diferents registres (a peu, en bicicleta i en autocar), adreçada a públics molt diversos i una àmplia oferta de visites escolars durant el curs 2009-2010.

En paral·lel a la seva programació, aquests recorreguts s'incorporaran també com a itineraris virtuals, amb el suport de materials gràfics i audiovisuals que seran accessibles i descarregables des del portal web de l'Any Cerdà. D'aquesta manera qualsevol ciutadà podrà participar en tot moment de manera lliure i oberta d'aquesta experiència de coneixement.

Consultes sobre calendari, informació bàsica i reserves: **www.anycerda.com**

**VELLA
CIUTAT,
NOVA
CIUTAT**

NOVES VISIONS A L'ENTORN DE LA MURALLA

ITINERARI A PEU

ORGANITZA: CENTRE DE CULTURA CONTEMPORÀNIA DE BARCELONA (CCCB)

És difícil imaginar avui les condicions de vida a la ciutat emmurallada, ja que com en bona part de les grans ciutats europees, a Barcelona, en els darrers 150 anys, els canvis han estat molt radicals. Aquest itinerari vol explorar el territori de contacte entre la vella i la nova ciutat per reconèixer sobre el terreny les principals transformacions de la ciutat des de l'enderrocament de les muralles.

RAVAL I EIXAMPLE

DUES CONSTRUCCIONS DE LA CIUTAT

ITINERARI A PEU

ORGANITZA: CENTRE DE CULTURA CONTEMPORÀNIA DE BARCELONA (CCCB)

L'evolució del projecte de l'Eixample ha conviscut amb les successives propostes de reforma interior de la vella ciutat. El barri del Raval ha sofert una enèrgica transformació urbana, intensificada durant els darrers deu anys amb importants canvis sociològics. Eixample i Raval són dues realitats urbanes molt properes i en una mateixa visita es poden explorar els seus contrastos, les seves respectives transformacions i la formalització final de la seva àrea de contacte al llarg de més d'un segle.

L'OBERTURA DE LA VIA LAIETANA I LA CREACIÓ DEL BARRI GÒTIC

ITINERARI A PEU

ORGANITZA: MUSEU D'HISTÒRIA DE BARCELONA (MUHBA)

L'itinerari mostra la percepció del patrimoni a principis del segle xx i els debats que es van produir a l'hora de donar forma a la nova avinguda i de monumentalitzar el centre històric. El Barri Gòtic, la plaça Ramon Berenguer i el mateix Museu d'Història de Barcelona són fills de l'obertura d'aquesta via prevista en la Reforma de la Ciutat Vella ideada per Ildefons Cerdà.

L'EIXAMPLE, LA CIUTADELLA, EL BORN I L'EXPOSICIÓ DE 1888 FORMACIÓ D'UNA ÀREA CENTRAL ENTRE LA VELLA I LA NOVA CIUTAT

ITINERARI A PEU

ORGANITZA: MUSEU D'HISTÒRIA DE BARCELONA (MUHBA)

A baix de tot del passeig de Sant Joan, una de les grans avingudes de la Ciutat Nova, el parc de la Ciutadella és una resposta ben europea i moderna per crear una àrea de passeig i coneixement on fins aleshores hi havia la Ciutadella. El parc de la Ciutadella, el Born i el seu entorn configuren un espai de la més gran qualitat urbana, que, amb l'Exposició del 1888, esdevé també un pol d'alta qualitat formal. Es configura, així, una àrea de nova centralitat urbana en la confluència entre el nucli consolidat de la ciutat, que hi afluïa pel carrer de la Princesa, i la part aleshores més consolidada del nou Eixample.

PAISAI GES DE L'EIXAM PLE

L'EIXAMPLE

LA FORMA DE LA CIUTAT

ITINERARI A PEU

ORGANITZA: CENTRE DE CULTURA CONTEMPORÀNIA DE BARCELONA (CCCB)

Si Barcelona té una forma clara, aquesta és, sense cap mena de dubte, l'Eixample. Aquest itinerari confronta el projecte de nova ciutat formulat per Cerdà amb la realitat actual i mostra quins elements han perdurat, quins representen una novetat, quins són els canvis més destacats i com la trama urbana original s'ha adaptat a les noves necessitats socials, econòmiques i turístiques. L'itinerari planteja el pas de la idea d'Eixample de Cerdà a la seva configuració present.

LA CIUTAT SUBTERRÀNIA

ITINERARI EN TRANSPORT PÚBLIC

ORGANITZA: CENTRE DE CULTURA CONTEMPORÀNIA DE BARCELONA (CCCB)

La trama viària és el tret més destacat del projecte de Cerdà aprovat el 1859, però les seves inquietuds tècniques i higienistes el van portar a formular altres propostes menys visibles que havien de tenir lloc sota la superfície de la ciutat. Actualment les noves necessitats i una millor capacitat tècnica ens han permès ampliar l'ús del subsòl i iniciar algunes obres d'importància decisiva per al futur, com ara els dipòsits pluvials, el transport ferroviari i les xarxes d'energia i telecomunicacions.

RAÓ, PASSIÓ I NEGOCI EN LA CONSTRUCCIÓ DE L'EIXAMPLE

ITINERARI A PEU

ORGANITZA: MUSEU D'HISTÒRIA DE BARCELONA (MUHBA)

Un recorregut per les coincidències i les desavinences entre el Pla Cerdà, les propostes arquitectòniques del modernisme i el noucentisme i la promoció immobiliària, des de finals del segle XIX fins a mitjan XX a l'Eixample. És una lectura en diferents replans de la materialització de l'Eixample, que recorre des de l'Illa de la Discòrdia fins als confins amb Gràcia, per tornar a baixar a la Pedrera.

DE PERIFÈRIA A CENTRE L'EIXAMPLE AL POBLENOU

ITINERARI A PEU

ORGANITZA: MUSEU D'HISTÒRIA DE BARCELONA (MUHBA)

El Poblenou vessava creixement en les primeres dècades del Pla Cerdà, però el municipi de Sant Martí ben poc es preocupava de la seva aplicació. Així sorgí un urbanisme característic, ple de carrers tallats, en una zona on, al segle xx, se succeïren els experiments urbanístics, com les propostes del GATCPAC incorporades pel Pla Comarcal del 1953 i les grans urbanitzacions de blocs de pisos ubicades als seus límits. En aquest mateix sector de la ciutat, al segle xxi s'ha redefinit una nova manera d'entendre l'Eixample, que, amb els plans del 22@, s'ha incorporat definitivament al gran espai central de la metròpoli.

TOUR CERDÀ

UN VIATGE PER LES ILLES DE BARCELONA

ITINERARI EN BICICLETA

ORGANITZA: CENTRE DE CULTURA CONTEMPORÀNIA DE BARCELONA (CCCB)

Barcelona té illes. Veritables illes d'interior que són un element característic del Pla Cerdà. En aquest itinerari sobre dues rodes creuarem la ciutat de ponent a llevant en una travessia que ens mostrarà una enorme combinatòria de maneres d'entendre i habitar les illes de la trama Cerdà i els seus espais interiors durant els últims 150 anys.

TOUR CERDÀ ESPAIS VERDS ALS LÍMITS DE L'EIXAMPLE

ITINERARI EN BICICLETA

ORGANITZA: CENTRE DE CULTURA CONTEMPORÀNIA DE BARCELONA (CCCB)

La perifèria de l'Eixample Cerdà conté una seqüència única d'espais verds, alguns fins a cert punt desconeguts per a molts ciutadans de Barcelona. En aquests límits la geometria precisa del projecte es dissol i admet múltiples variacions. En aquest itinerari en bicicleta travessarem des de jardins íntims fins a nous parcs urbans que ens proposen altres maneres d'entendre l'espai verd de la ciutat.

MES ENLLA DE L'EIXAM PLE

BESÒS DE FRONTERA A ESPAI PÚBLIC

ITINERARI EN AUTOCAR

ORGANITZA: CENTRE DE CULTURA CONTEMPORÀNIA DE BARCELONA (CCCB)

El riu Besòs ha mantingut històricament intenses relacions amb les ciutats del seu entorn. Cerdà, en ple segle XIX, va portar el seu projecte d'Eixample fins als seus marges. Avui el Besòs actua com a agent d'urbanitat metropolitana de primera magnitud, configurant un espai públic que permet la identificació comuna d'un conjunt de poblacions i possibilita, al seu torn, el continu urbà allà on abans només hi havia una frontera marginal.

BARCELONA PANORAMA ELS LÍMITS DEL PLA CERDÀ

ITINERARI EN AUTOCAR

ORGANITZA: CENTRE DE CULTURA CONTEMPORÀNIA DE BARCELONA (CCCB)

Cerdà volia que el seu projecte d'eixamplament de Barcelona fos il·limitat, però això no treia que tingués uns límits, els que marcava la topografia natural del territori, caracteritzada per les rieres i els torrents, així com per les primeres estribacions de la serra del Collserola. Són els límits de la primera metròpoli planificada per Cerdà. Proposem una mirada intencionada al conjunt de l'Eixample des dels turons de Barcelona, miradors privilegiats i molt propers a la ciutat central, convertits alguns en parcs i d'altres, en espais verds poc urbanitzats.

LLOBREGAT NOU EIX METROPOLITÀ

ITINERARI EN AUTOCAR

ORGANITZA: CENTRE DE CULTURA CONTEMPORÀNIA DE BARCELONA (CCCB)

A mitjan segle XIX Barcelona va començar a viure un gran canvi d'escala urbana i Cerdà va definir els principals eixos de desenvolupament de la ciutat, preveient la decisiva importància dels nous mitjans de transport. Avui, en el context de la Barcelona metropolitana, el riu Llobregat té un paper fonamental en l'articulació del territori: flux d'aigua amb grans equipaments associats, corredor d'infraestructures de transport, eix de l'organització econòmica, sense perdre de vista el seu caràcter agrari i d'espai natural. En aquest itinerari explorarem totes aquestes variants d'un territori complex i en contínua transformació.

BARCELONA EN DIAGONAL

ITINERARI A PEU

ORGANITZA: MUSEU D'HISTÒRIA DE BARCELONA (MUHBA)

Una perspectiva sobre la trajectòria històrica de Barcelona i el paper articulador que el Pla Cerdà ha tingut en els temps contemporanis, sense allunyar-se mai més de cent metres de l'eix de la Diagonal, recorreguda de punta a punta. Un diàleg intens sobre les controvèrsies urbanes i urbanístiques inserides en les seves edificacions i els seus paisatges. Un *trekking* urbà de 12 km, organitzat en tres sessions, que es podran realitzar de manera independent, o bé en un sol viatge d'un dia i mig de durada.

DES
DE
L'EDUCACIO

CERDÀ UN PASSAT COM A FUTUR

Un dels objectius principals de la celebració de l'Any Cerdà és precisament la divulgació de l'obra d'Ildefons Cerdà i de les idees i els plans que expliquen la configuració actual de Barcelona. És per això que bona part de les energies i també de les ambicions d'aquest programa aniran destinades a un projecte educatiu.

“Cerdà: un passat com a futur” va ser el títol amb el qual la revista *Cuadernos de arquitectura y urbanismo* va celebrar el seu número 100. Avui el volem recuperar com a nom per designar l'aspecte educatiu de l'Any Cerdà, ja que es tracta d'una expressió que sintetitza de manera entenedora la vàlua de l'obra de l'enginyer català. Al cap de 150 anys de l'aprovació del Pla Cerdà, l'Eixample barceloní continua sent un dels centres indiscutibles de la ciutat i el punt de referència per al desenvolupament recent de la trama urbana fins a trobar-se amb l'àrea metropolitana.

“Cerdà: un passat com a futur” proposa tres àmbits d'actuació:

El recull i la presentació ordenada de les activitats sobre Cerdà realitzades als centres educatius durant l'Any Cerdà i també en cursos anteriors.

L'elaboració d'un programa d'activitats per desenvolupar a partir de les exposicions i propostes que configuren el mateix Any Cerdà. En aquest capítol, la prioritat és fer visible la xarxa de connexions existent entre les activitats programades i mostrar-ne la rellevància des del punt de vista educatiu.

Assegurar la perdurabilitat dels arxius iniciats amb motiu de l'Any Cerdà, de manera que no sols mantinguin la seva vigència acabada la celebració, sinó que també facin visible un mètode de treball per connectar iniciatives ciutadanes amb la xarxa educativa corresponent.

Així mateix, “Cerdà: un passat com a futur” serà un capítol permanent de la pàgina web **www.anycerda.org** destinat de manera molt especial —encara que no exclusiva— als centres educatius de la ciutat de Barcelona, cadascun dels quals podrà gaudir d'un espai propi on participar i ubicar els seus materials.

CONSTRUÏM L'EIXAMPLE D'EN CERDÀ

JUNY 2009 – SETEMBRE 2009

LLOC: BIBLIOTEQUES I CENTRES CÍVICS DEL DISTRICTE DE L'EIXAMPLE

ORGANITZA: DISTRICTE DE L'EIXAMPLE I BIBLIOTEQUES DE BARCELONA

“Construïm l'Eixample d'en Cerdà” és una activitat adreçada al públic infantil i organitzada pel Districte de l'Eixample, juntament amb les Biblioteques de Barcelona. El punt de partida és “L'Eixample, el joc Cerdà”, un joc de taula a partir del qual els infants participants hauran de resoldre diverses proves basades en la memòria, l'agudesesa visual, la rapidesa mental, i que estan ambientades en l'ideari de Cerdà. Els infants combinaran en el joc dinàmiques de cooperació i competició i al mateix temps podran construir el seu propi Eixample sobre la base d'un plànol d'aquest. Així podran conèixer els valors urbanístics del Pla Cerdà i reflexionar sobre el que signifiquen.

L'activitat està concebuda per ser itinerant, de manera que, al llarg de l'Any Cerdà, anirà oferint-se a les diferents biblioteques i centres cívics de l'Eixample.

XV AUDIÈNCIA PÚBLICA

BARCELONA MILLORA EL SEU PAISATGE!

CURS 2009 – 2010

ORGANITZA: INSTITUT MUNICIPAL D'EDUCACIÓ DE BARCELONA
I INSTITUT DEL PAISATGE URBÀ I LA QUALITAT DE VIDA, AJUNTAMENT DE BARCELONA

L'Audiència Pública als nois i noies de Barcelona és una forma de participació a través de la qual l'alumnat –de 6è de primària, secundària o batxillerat– fa propostes a l'Administració municipal. D'aquesta manera, la ciutat dóna veu i participació als ciutadans i ciutadanes més joves i els permet educar-se en la pràctica de la participació cívica. Després d'un procés col·lectiu de reflexió, el jovent presenta les seves conclusions en una audiència pública presidida per l'alcalde.

Per a la xv Audiència Pública als nois i noies de Barcelona i en el context de la reflexió urbana que es produirà al llarg de l'Any Cerdà, proposem el debat i l'elaboració de propostes al voltant de la millora i la conservació del paisatge urbà.

En aquest treball d'anàlisi i reflexió s'incidirà en aspectes com la millora de la qualitat de vida de les persones a través de la millora de la qualitat de l'espai públic, el paisatge urbà com a bé comú i entorn de convivència, la creació i divulgació de rutes paisatgístiques i la importància del patrimoni arquitectònic i de les seves qualitats artístiques, històriques i culturals.

OBRA OBERTA

ELS ESCOLARS DE BARCELONA S'APROPEN A LA CONSTRUCCIÓ, L'ARQUITECTURA I L'URBANISME

CURS 2009 – 2010

ORGANITZA: INSTITUT MUNICIPAL D'EDUCACIÓ DE BARCELONA,
ÀREA D'HABITATGE, URBANISME I RÈGIM INTERIOR DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA,
BARCELONA D'INFRAESTRUCTURES MUNICIPALS, S.A. (BIMSA)
I L'ESCOLA TÈCNICA SUPERIOR D'ENGINYERS DE CAMINS, CANALS I PORTS DE BARCELONA (ETSECCPB)

El projecte Obra Oberta persegueix que els alumnes d'Educació Secundària Obligatòria de la ciutat de Barcelona puguin visitar algunes de les obres d'interès general a la ciutat com a element necessari per contrastar el treball previ fet a l'aula referit a la solució arquitectònica, a demandes socials o a la resolució de problemes urbanístics.

El disseny urbà i arquitectònic és una eina innovadora d'aprenentatge per a infants i joves. Molts aspectes del procés de disseny urbà es poden utilitzar per ensenyar una varietat de temes i aquesta integració pot promoure la innovació educativa.

Que la ciutadania percebi i explori l'espai arquitectònic que l'envolta és un requisit per entendre l'entorn urbà. Però, a més, un projecte com el d'Obra Oberta promou la participació dels futurs usuaris de la ciutat en el procés de planejament urbà i l'increment de la seva responsabilitat en el manteniment de l'entorn ciutadà.

EL PREGÓ DE LA LAIA BARCELONA MILLORA EL SEU PAISATGE!

CURS 2009 – 2010

ORGANITZA: INSTITUT MUNICIPAL D'EDUCACIÓ DE BARCELONA,
INSTITUT DEL PAISATGE URBÀ I LA QUALITAT DE VIDA,
INSTITUT DE CULTURA DE BARCELONA I REGIDORIA DE DRETS CIVILS

El Pregó de la Laia és una activitat educativa adreçada a l'alumnat de 3r, 4t i 5è de primària que té com a objectiu iniciar els infants en els processos participatius a l'escola i a la ciutat de Barcelona.

A través d'aquesta iniciativa, es convida els nens i les nenes a prendre la paraula i participar, amb els seus suggeriments i compromisos, en l'elaboració conjunta del pregó que es llegirà públicament com a inauguració de les festes d'hivern de la ciutat (festes de Santa Eulàlia).

Aquest curs 2009-2010, i en el context de l'Any Cerdà, les propostes de reflexió i debat que configuraran el pregó giraran al voltant de la millora del paisatge urbà de Barcelona. Diferents dinàmiques de grup a l'aula i una trobada entre alumnes de diversos centres permetran que els participants comparteixin mirades i propòsits i els facin arribar al Consistori i a la ciutadania amb una única veu.

CONSTRUINT A LA SALA TALLER D'ARQUITECTURA PER A NENS I NENES

22 NOVEMBRE 2009

LLOC: MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA (MNAC)

ORGANITZA: MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA (MNAC) I ASSOCIACIÓ CONSTRUINT A LA SALA

El Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) i l'associació Construint a la Sala organitza la tercera edició a Barcelona d'aquest taller d'arquitectura per a nens i nenes, amb el suport internacional de l'organització holandesa *Bouwen in de Beurs*. L'objectiu principal d'aquesta activitat és sensibilitzar la societat i en especial els joves cap a l'arquitectura i el seu entorn.

Amb motiu de l'Any Cerdà, aquest taller pedagògic i lúdic pretén animar els nens i nenes a pensar i construir una maqueta individual i pròpia, amb la qual formar posteriorment l'espai col·lectiu d'una ciutat, plena d'imaginació i sota l'assessorament d'arquitectes i artistes.

www.construintalasala.org

EL PLA CERDÀ I LA CERÀMICA MODERNISTA PROGRAMA DE VISITES I TALLERS ESCOLARS

CURS 2009 – 2010

LLOC: MUSEU DE CERÀMICA DE BARCELONA

ORGANITZA: MUSEU DE CERÀMICA DE BARCELONA

Tallers organitzats per donar a conèixer el patrimoni historicoartístic de la ciutat de Barcelona i els diferents aspectes de la nostra cultura.

Amb motiu de l'Any Cerdà, el Museu de Ceràmica presentarà, per primera vegada, una mostra de ceràmica modernista aplicada a l'arquitectura com la que es conserva als edificis de l'Eixample.

LA CIUTAT COMA ESCENARI

MERCÈ 09

BARCE LONA POESIA

Les festes de la Mercè d'enguany es volen sumar a la celebració de l'Any Cerdà amb un programa d'arts de carrer en diverses illes de cases de l'Eixample, per tal d'apropar aquests espais als ciutadans de Barcelona.

La festa de la poesia de Barcelona ha buscat, al llarg de les seves edicions, espais on aquest gènere literari trobés un marc especialment adequat. L'Eixample i les seves edificacions seran, el 2010, l'àmbit principal on es presentarà aquest programa, buscant també unes temàtiques i uns autors que estiguin vinculats d'una manera directa amb el que suposa el tipus d'urbanisme que el Pla Cerdà va representar.

DIAGONAL DE NIT

TORNEM A SALTAR LES MURALLES

Amb motiu de la cloenda de l'Any Cerdà, a principis de l'estiu del 2010 els ciutadans de Barcelona podran redescobrir la Diagonal. Des del mar fins a la muntanya, durant tota la nit es podrà participar en un programa d'activitats culturals que permetrà trobar-se amb una via molt més oberta al gaudi ciutadà i a la seva apropiació per part de tots.

Barcelona ciutat oberta. La Xarxa de Centres Cívics de l'Ajuntament de Barcelona proposaran salts per a eixamplar la convivència i la creativitat de la ciutat i convidaran a la ciutadania que en dibuixi de plurals i suggerents.

Aquesta activitat es farà el 12 de juliol del 2009 de les 11:00 a les 15:00 hores a la Rambla Catalunya cantonada Còrsega.

ESPA WEB I ARXIOUS DIGI TALS

WWW. ANYCERDA .COM

La pàgina web de l'Any Cerdà neix com un portal viu amb la voluntat d'integrar i fer accessibles als ciutadans totes les propostes i activitats que es desenvoluparan al llarg de l'Any Cerdà. Amb una agenda en constant actualització, un canal propi de continguts audiovisuals i diferents aplicacions multimèdia, el portal de l'Any Cerdà serà el punt de partida i el plànol guia de les activitats i els itineraris per la ciutat, a més d'integrar i transmetre els continguts generats pels mateixos ciutadans.

L'ARXIU CERDÀ I L'ARXIU CCCB

Tot aquest esforç de reflexió, anàlisi, creació i participació que es desenvoluparà al llarg de l'Any Cerdà cristal·litzarà amb la creació d'un arxiu digital com a espai web de referència amb la voluntat de reunir i fer accessible al ciutadà a través d'Internet els principals materials al voltant de la figura de Cerdà i la transformació de Barcelona.

Aquest arxiu estarà disponible en el seu format definitiu a partir del mes d'octubre, coincidint amb la inauguració del Arxiu CCCB Ciutat i Espai Públic, on també es podrà consultar presencialment.

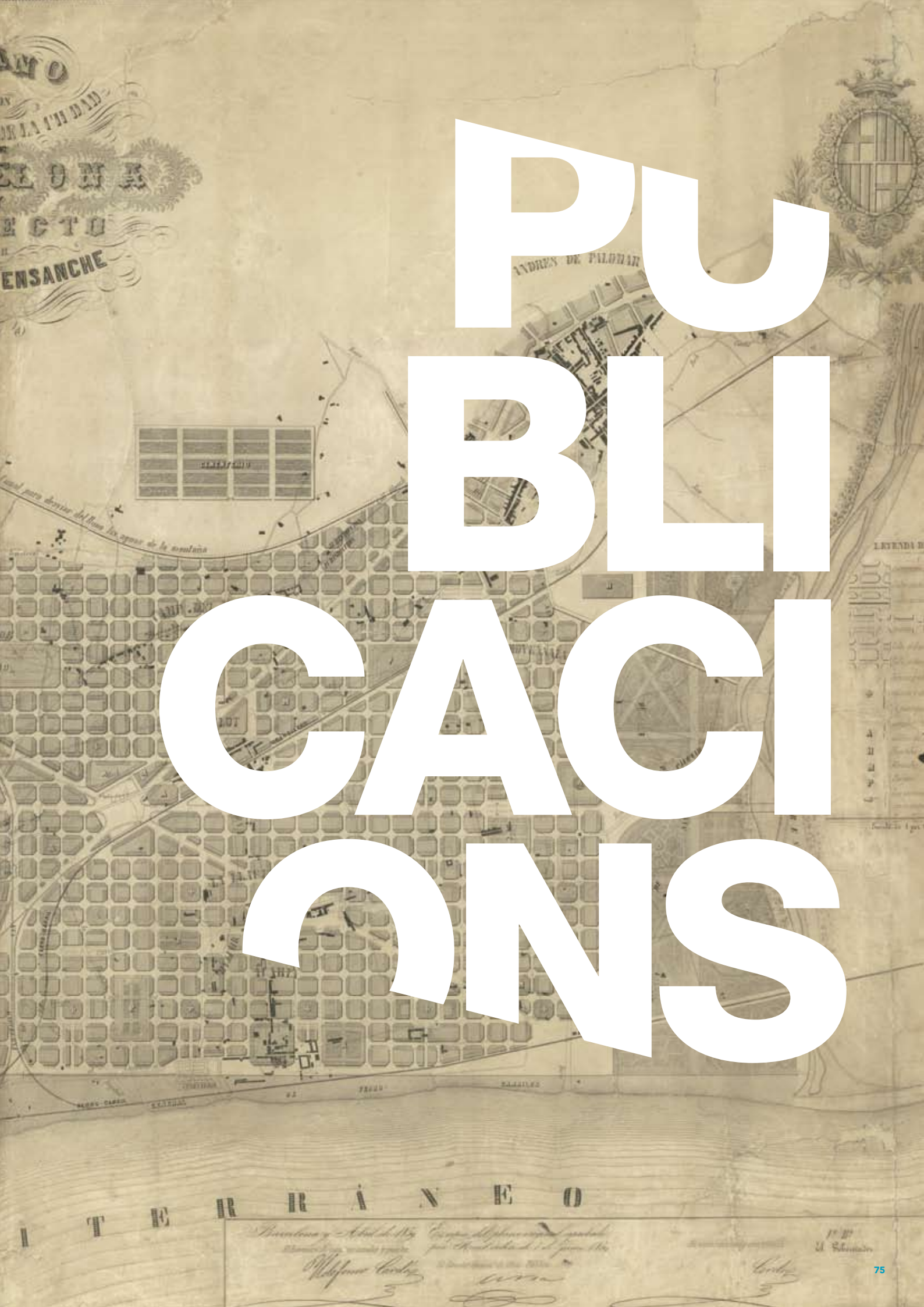
La reflexió sobre la realitat urbana ha estat sempre un dels temes clau del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona; per aquest motiu, coincidint amb la celebració de l'Any Cerdà, a principis d'octubre del 2009 s'inaugurarà la tercera mostra de l'Arxiu CCCB, dedicada a la temàtica de la Ciutat i l'Espai Públic. Amb aquesta mostra es posarà a l'abast del públic en format digital tots els materials de les activitats que el CCCB ha organitzat sobre aquesta temàtica des de la seva creació. Exposicions, debats, cicles de conferències i creacions audiovisuals del CCCB que s'han centrat en la realitat i els reptes de les ciutats contemporànies seran consultables des de l'arxiu digital multimèdia del CCCB.

Amb la mostra sobre Ciutat i Espai Públic, un total de 75 exposicions, 850 conferències i més de 1000 autors formaran part d'aquest arxiu.

PLAN
DE
L'AMENAGEMENT
DE
BARCELONE
PROY
DE
REFORMA Y

L'AGENDA CERDÀ

CONSTRUINT LA BARCELONA METROPOLITANA

EDITA: INSTITUT CERDÀ I AJUNTAMENT DE BARCELONA
COORDINADOR: JOAN FUSTER I SOBREPÈRE

Aquest llibre està plantejat com una mirada sobre els reptes principals que té avui la ciutat de Barcelona a partir de les reflexions teòriques de Cerdà i de l'experiència de la construcció de la ciutat en els darrers 150 anys. Una experiència que ha tingut com a acte fundacional el Pla Cerdà.

La construcció de l'Eixample de Cerdà a l'època contemporània ha caracteritzat i ha conferit a Barcelona una identitat i una originalitat indubtables. La idea del llibre és prendre aquesta característica com a pretext i guia per reflexionar sobre els reptes del futur metropolità de Barcelona, partint de la pròpia tradició i de la seva naturalesa excepcional. De manera que la interpretació de la tradició barcelonina i els seus reptes de futur apareguin en els textos rel·ligats de forma indestruïble a partir d'allò que podem anomenar "l'agenda Cerdà". El llibre vol ser una interpretació coral de Barcelona —ja que serà una obra col·lectiva— al mateix temps que una "provocació" al debat sobre el futur de la metròpoli barcelonina.

Amb aquesta intenció, el text estarà organitzat en tres àmbits i reunirà una sèrie d'assajos entorn de "l'agenda Cerdà" i el futur metropolità atenent a tres aspectes presents i vigents d'aquesta agenda: el primer és el problema de l'habitabilitat (intervius,

o higiene en el llenguatge de Cerdà), que inclou les condicions d'habitació, la salut, el medi natural i la convivència de l'activitat productiva; en segon lloc hi ha la vialitat, és a dir, l'urbanisme de xarxes, un concepte central i innovador en l'obra de Cerdà, entès com a connectivitat interna de la ciutat i les seves infraestructures, i també la connectivitat que ell anomena universal, de la ciutat enfora a través de les xarxes terrestres, marítimes, aèries i virtuals, així com els seus efectes de volum i velocitat, i finalment, el tercer aspecte a analitzar és l'escala de la ciutat, que no és més que el fet metropolità (eixample il·limitat) i tots els elements afegits que aquesta idea de desenvolupament de la ciutat ha comportat i comporta encara avui: governament metropolità, relació entre l'escala urbana i la regional, posició de la metròpoli barcelonina a Europa i al món des del punt de vista de l'economia, així com la imatge de la ciutat.

El llibre és una obra col·lectiva, coordinada per l'historiador Joan Fuster i Sobrepere i en la qual participen un grup multidisciplinari d'experts: Germà Bel, Carme Borrell, Joan Busquets, Tomàs Font, Ramon Grau, Blanca Lleó, Francesc Magriñá, Francesc Muñoz, Teresa Navas, Josep Parcerisa, Francesc Robusté, Manuel de Solà Morales, Andreu Ullied i Xavier Vives.

CATÀLEGS D'EXPOSICIONS

**La política pràctica.
Cerdà i la Diputació de Barcelona**

Diputació de Barcelona

**Cerdà i la Barcelona del futur.
Realitat vs. projecte**

Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB)

**L'Eixample Cerdà.
150 anys de modernitat**

Fundació Urbs i Territori Ildefons Cerdà (FUTIC)

**Cerdà i Barcelona.
La primera metròpoli: 1853-1897**

Museu d'Història de Barcelona (MUHBA)

LLIBRES

NOVES EDICIONS

Barcelona 1859, decidir la ciutat futura

Glòria Santamaria

Museu d'Història de Barcelona (MUHBA)

**Barcelona. Obra oberta.
Construir una ciutat**

Joan Santacana Mestre

Francesc Xavier Hernández Cardona

Àrea d'Habitatge, Urbanisme i Règim Interior

Ajuntament de Barcelona

Institut Municipal d'Educació de Barcelona

Angle Editorial

**Cerdà i els altres:
la modernitat a Barcelona, 1854-1874**

Autors diversos

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona

Història de la plaça de les Glòries

Arxiu Històric Fort Pienc

REEDICIONS

Itineraris pels interiors d'illa i altres indrets per descobrir

ProEixample

L'Eixample: 150 anys d'història

Lluís Permanyer

Viena Edicions (amb la col·laboració de ProEixample)

Petita historia d'Ildefons Cerdà

Gonçal Luna

Editorial Mediterrània (amb la col·laboració de ProEixample)

Semiòtica de l'Eixample Cerdà

Albert Serratosa (edit.) et al.

Edicions Proa

Vida y obra de Ildefonso Cerdá

Fabià Estapé

Grup 62

CARTOGRAFIA

Edició facsímil del “Plano de Reforma y Ensanche de Barcelona” (1859) amb el quadern Barcelona moderna: realidad y utopía del Plan Cerdà

Antonio Bonet Correa

Mª Teresa Galiana Matesanz

Real Academia de Bellas Artes de San Fernando

Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales

Ediciones El Viso

Els mapes de Barcelona d'Ildefons Cerdà

Edició facsímil del mapa del pla de Barcelona, aixecat el 1855 per Ildefons Cerdà i la proposta guanyadora del 1859: “Plano de los alrededores de la ciudad de Barcelona y proyecto de su reforma y ensanche”. Ambdós aniran acompanyats d'un estudi introductori de Salvador Tarragó.

Institut Cartogràfic de Catalunya, Generalitat de Catalunya

ALTRES PUBLICACIONS

Dossier especial Barcelona Metròpolis

Francesc Muñoz (et al.)

Ajuntament de Barcelona

Publicacions derivades dels diferents congressos

**ASSOCIA
CIONS,
ENTITATS,
INSTITUCIONS
I EMPRESES**

**QUE
PARTICIPEN
EN EL
CONSELL
PROMOTOR
DE L'ANY
CERDÀ**

AGBAR	Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona
Ajuntament d'Esplugues	Escola Tècnica Superior d'Enginyers de Camins, Canals i Ports de Barcelona
Ajuntament d'Hospitalet de Llobregat	Foment de les Arts i del Disseny
Ajuntament de Badalona	Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Castelldefels	Fundació Caixa Catalunya
Ajuntament de Centelles	Fundació "La Caixa"
Ajuntament de Cornellà	Fundació Francisco Godia
Ajuntament de Montcada i Reixach	Fundació Urbs i Territori Ildelfons Cerdà
Ajuntament de Pallegà	Gao-Lletres
Ajuntament de Sant Adrià de Besòs	Gremi de Comerciants de Barcelona
Ajuntament de Sant Boi de Llobregat	Grup 62
Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat	Hewlett-Packard
Ajuntament de Sant Joan Despí	Institut Cartogràfic de Catalunya
Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet	Institut Cerdà
Ajuntament de Tiana	Institut d'Arquitectura Avançada de Catalunya
Ajuntament de Viladecans	Institut d'Estudis Territorials
Angle Editorial	Institut de Cultura de Barcelona
Àrea d'habitatge, Urbanisme i Règim Interior de l'Ajuntament de Barcelona	Institut del Paisatge Urbà i la Qualitat de Vida, Ajuntament de Barcelona
Arxiu Municipal Administratiu de Barcelona	Institut Municipal d'Educació de Barcelona
Arxiu Fotogràfic de Barcelona	Libreria "La Central"
Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona	Museu d'Història de Barcelona
Arxiu Històric Fort Pienc	Museu de Ceràmica de Barcelona
Associació Art Barcelona	Museu de Ciències Naturals de Barcelona
Associació Construint a la Sala	Museu Nacional d'Art de Catalunya
Ateneu Barcelonès	Pla Estratègic Metropolità de Barcelona
Barcelona d'Infraestructures Municipals, S.A.	ProEixample SA
Barcelona Turisme	Real Academia de Bellas Artes de San Fernando
Biblioteques de Barcelona	Regidoria de Drets Civils de l'Ajuntament de Barcelona
CaixaFòrum	Servei Estació
Casa Àsia	Transports Metropolitans de Barcelona
Càtedra Gaudí	Universitat Autònoma de Barcelona
Centre de Cultura Contemporània de Barcelona	Universitat de Barcelona
Centre de Política de Sòl i Valoracions	Universitat Oberta de Catalunya
Círculo Equestre	Universitat Politècnica de Catalunya
Col·legi Oficial d'Enginyers Agrònoms de Catalunya	Universitat Pompeu Fabra
Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Catalunya	Viena Edicions
Col·legi de Geògrafs	
Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya	
Col·legi Oficial d'Enginyers de Camins, Canals i Ports	
Consell Econòmic i Social de Barcelona	
Cosmocaixa	
Cromosoma TV	
Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya	
Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya	
Diagonal TV	
Disseny Hub Barcelona	
Districte de l'Eixample, Ajuntament de Barcelona	
Ediciones el Viso	
Editorial Mediterrània	

DIRECTORI DE LES INSTITUCIONS I ORGANIS- MES QUE PARTICIPEN EN L'ANY CERDÀ

ARXIU HISTÒRIC DE LA CIUTAT DE BARCELONA

Santa Llúcia, 1, bxs
08002 Barcelona
T 933181195 / F 933178327
www.bcn.es/arxiu/arxiuhistoric
arxiuhistoric@bcn.cat

BIBLIOTEQUES DE BARCELONA

Palau de la Virreina
La Rambla, 99
08002 Barcelona
T 933161242 / F 933161240
www.bcn.es/biblioteques

BIBLIOTECA FORT PIENC

Ribes, 12
08013 Barcelona
T 932652435 / F 932463482
www.bcn.cat/biblioteques
b.barcelona.fp@diba.cat

BIBLIOTECA SAGRADA FAMÍLIA

Provença, 480
08025 Barcelona
T 934508733 / F 934508612
www.bcn.es/biblioteques
b.barcelona.sf@diba.cat

BIBLIOTECA LOLA ANGLADA

Rocafort, 236
08029 Barcelona
T 934394190
www.bcn.es/biblioteques
b.barcelona.la@diba.cat

BIBLIOTECA JOAN MIRÓ

Vilamarí, 61
08015 Barcelona
T 934263532 / F 934234906
www.bcn.es/biblioteques
b.barcelona.jm@diba.cat

BIBLIOTECA SOFIA BARAT

Girona, 64-68
08009 Barcelona
T 932317767 / F 932451266
www.bcn.es/biblioteques
b.barcelona.sb@diba.cat

BIBLIOTECA SANT ANTONI-JOAN OLIVER

Comte Borrell, 44-46
08015 Barcelona
T 933297216 / F 933296728
www.bcn.es/biblioteques
b.barcelona.jo@diba.cat

CAIXAFORUM

Av. Marquès de Comillas 6-8
08038 Barcelona
T 934768600
www.obrasocial.lacaixa.es

CAN SERRA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Rambla Catalunya, 126
08008 Barcelona
T +34 934022222
www.diba.es
diputacio.bcn@diba.cat

CASA PADELLÀS
MUSEU D'HISTÒRIA DE BARCELONA (MUHBA)
Pl del Rei, s/n
08002 Barcelona
T 932562100 / F 932680454
www.bcn.cat/museuhistoriaciutat
museuhistoria@bcn.cat

CENTRE CÍVIC ATENEU FORT PIENC
Pl Fort Pienc, 1- 4
08013 Barcelona
T 932327827 / F 932328293
www.fortpienc.org
fortpienc@fortpienc.org

CENTRE CÍVIC CASA GOLFERICHS
G.V. Corts Catalanes, 491
08015 Barcelona
T 933237790 / F 934510932
www.golferichs.org
golferichs@golferichs.org

CENTRE CÍVIC COTXERES BORRELL
Viladomat, 2-8
08015 Barcelona
T 933248350 / F 933248351
www.cotxeresborrell.net
informacio@cotxeresborrell.net

CENTRE CULTURAL LA CASA ELIZALDE
València, 302
08009 Barcelona
T 934880590 / F 934875275
www.casaelizalde.com
info@casaelizalde.com

CENTRE CULTURAL SAGRADA FAMÍLIA
CENTRE CÍVIC
Provença, 480, entl
08025 Barcelona
T 934508917 / F 932562820
www.ccsagradafamilia.net
info@ccsagradafamilia.net

CENTRE DE CULTURA CONTEMPORÀNIA
BARCELONA (CCCB)
Montalegre, 5
08001 Barcelona
T 933064100 / F 933064101
www.cccb.org

FUNDACIÓ URBES I TERRITORI
ILDEFONS CERDÀ (FUTIC)
Torre Agbar
Diagonal, 211
08018 Barcelona
T 933422000
www.ildefonscerda.org
info@ildefonscerda.org

INSTITUT CERDÀ
Numància, 185
08034 Barcelona
T 932802323 / F 932801166
www.icerda.es
institut.cerda@icerda.es

INSTITUT D'ARQUITECTURA AVANÇADA
DE CATALUNYA (IAAC)
Pujades, 81, bxs
08005 Barcelona
T 933209520 / F 933004333
www.iaac.net
info@iaacat.com

LES DRASSANES REIALS
MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA
Av. de les Drassanes, s/n
08001 Barcelona
T 933429920 / F 933187876
www.mmb.cat

MUSEU DE CIÈNCIES NATURALS DE BARCELONA
Parc de la Ciutadella, s/n
08003 Barcelona
T 932562200 / F 933104999
www.bcn.es/museuciencies
museuciencies@bcn.cat

MUSEU DE LA CERÀMICA
Palau Reial de Pedralbes
Av. Diagonal, 686
08034 Barcelona
T 93 2563465 / F 932801874
www.museuceramica.bcn.es
museuceramica@bcn.cat

MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA (MNAC)
Palau Nacional
Parc de Montjuïc
08038 Barcelona
T informació: 936220376 / F 936220383
T reserves de visites en grup: 936220375
www.mnac.cat
mnac@mnac.cat

OFICINA DE COORDINACIÓ ANY CERDÀ
Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB)
Montalegre, 5
08001 Barcelona
T 933064100 / F 934049508
www.anycerda.org
any.cerda@cccb.org

SALA D'ACTES DEL COL·LEGI
D'ARQUITECTES DE CATALUNYA
Plaça Nova, 5
08002 Barcelona
T. 933015000
www.coac.net/Barcelona
dembcn@coac.cat

SALÓ DEL TINELL
MUSEU D'HISTÒRIA DE BARCELONA (MUHBA)
Pl. del Rei s/n / 08002 Barcelona
T 932562100 / F 932680454
www.bcn.cat/museuhistoriaciutat
museuhistoria@bcn.cat

UPF JAUME I
Ramon Trias Fargas, 25-27
08005 Barcelona
T 935422000
www.upf.edu/campus/es/ciutadella/jaume

Aquest programa d'activitats es va tancar a la fi del maig del 2009. L'Any Cerdà s'anirà enriquint amb propostes i iniciatives del teixit associatiu, cultural i social de la ciutat. Remetem els lectors a la pàgina web **www.anycerda.com**, on trobaran informació general dels actes programats a més de l'actualització permanent del programa durant tot l'Any Cerdà, i a les diferents institucions i entitats per confirmar horaris i condicions de visita.

COORDINACIÓ I EDICIÓ

OFICINA ANY CERDÀ

Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB)

any.cerda@cccb.org

www.anycerda.org

DISSENY

BASEDESIGN

CRÈDITS IMATGES

ARXIU FOTOGRÀFIC DE BARCELONA

Pàg 12-13, 34-35

ARXIU HISTÒRIC DE LA CIUTAT DE BARCELONA

Interior sobrecoberta, interior portada,
interior contraportada, pàg 74-75

TXEMA SALVANS

Pàg 22-23, 56-57, 66-67, 70-71

AMB LA COL·LABORACIÓ DE

Fundació Urbs i Territori
Ildefons Cerdà

I EL SUPORT DE

Generalitat
de Catalunya

Diputació
Barcelona

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE CULTURA

SOCIEDAD
ESTATAL
DE
CONMEMORACIONES
CULTURALES

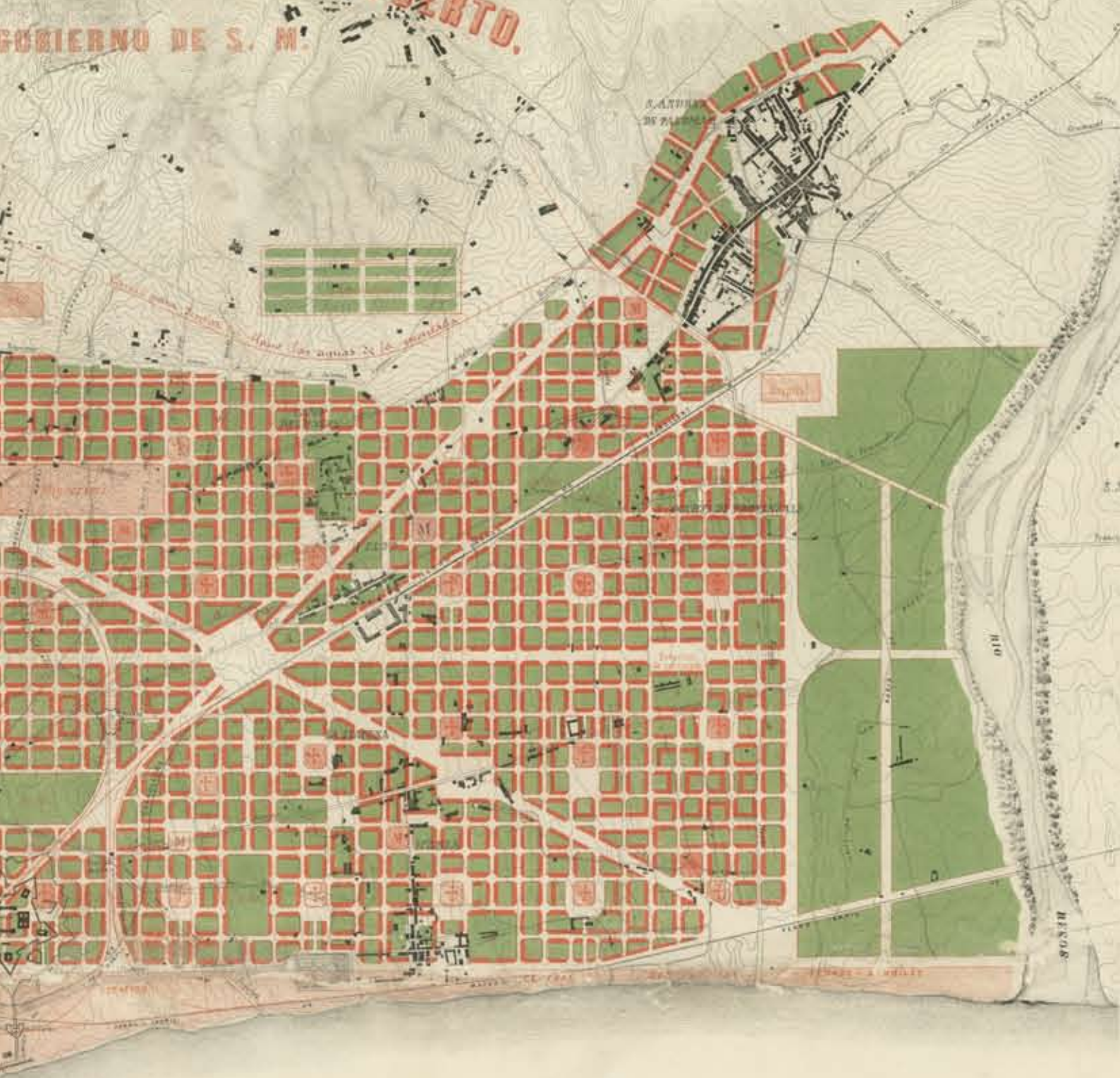
AMB EL PATROCINI DE

el Periódico

LA CIUDAD Y SU PUERTO.

GOBIERNO DE S. M.

MEDITERRANEO

LEYENDA DEL PROYECTO.

- + Iglesia. Casas de culto. Escuelas y otros edificios y plantaciones que el Estado debe construir.
- A Edificios que pueden construirse para utilidad del Estado, en forma de Almacenes y para grandes establecimientos industriales.
- M Mercaderes.

La carta representa el estado actual de la ciudad y el proyecto de ensanche.

